การเรียนภาษาต่างประเทศสำหรับคนไทย : ทำไมและอย่างไร?

ธีรวิทย์ ภิญโญณัฐกานต์[1]

Pinyonatthagarn, D. (1995). **Foreign Languages for Thai : Why and How?** *Suranaree J. Sci. Technol. : 203-206*

ปัจจุบันภาษาต่างประเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตของคนไทยมากขึ้นทุกที ทั้งนี้เพราะประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างกว้างขวางเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การค้าขาย การทูต การทหาร การท่องเที่ยว ตลอดจนรูปแบบการสื่อสารพบปะอื่นๆ นอกจากนี้ คนไทยยังต้องอาศัยตำรับตำราภาษาต่างประเทศอยู่มาก ในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวิทยาการต่างๆ ที่เจริญรุดหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดนิ่ง เนื่องจากตำราที่เป็นภาษาไทยยังมีไม่เพียงพอภาษาต่างประเทศที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุดเห็นจะเป็นภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นในบทความนี้ ผู้เขียนจึงขอยกเอาภาษาอังกฤษมาเป็นตัวอย่างการอธิบาย แต่คำแนะนำต่างๆ ในการเรียนภาษาอังกฤษย่อมใช้กับการเรียนภาษาอื่นๆ ได้ดุจเดียวกัน

ทำไมต้องเรียนภาษาอังกฤษ

เหตุผลสนับสนุนที่ว่าทำไมคนไทยต้องเรียนภาษาอังกฤษพอจะประมวลเป็นข้อๆ ได้ดังนี้คือ :

1. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ไหลบ่ามาจากยุโรปและอเมริกาเป็นส่วนใหญ่ หากต้องการเข้าใจสิ่งเหล่านี้ต้องมีความรู้ทางภาษาอังกฤษในระดับดีและใช้งานได้ เพราะตำรับตำราส่วนมากเขียนไว้เป็นภาษาอังกฤษ

2. ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล (Lingua Franca) ที่มีการเรียนรู้กันแพร่หลายที่สุด ใช้กันมากที่สุด การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จึงกลายเป็นเครื่องหมายของคนมีการศึกษาดีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. การติดต่อค้าขายระหว่างประเทศขยายกว้างขวางมากขึ้น มีข้อจำกัดและกฎเกณฑ์เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย จึงจำเป็นต้องอาศัยภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางเป็นตัวสื่อในการแก้ไขข้อขัดข้อง ทำสัญญาข้อตกลงต่างๆ

4. ปัจจุบันประเทศไทย กำลังพัฒนาตัวเองไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในหลายๆ ด้าน รวมทั้งผู้ชำนาญการด้านภาษาด้วย

5. ในการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งทางการเมือง การทหาร และการทูต ระหว่างประเทศ จำต้องมีความรอบคอบระมัดระวัง ในการเลือกใช้คำพูดเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งและความเข้าใจผิดต่างๆ อันเกิดจากการใช้คำพูดที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม เพราะฉะนั้นการเรียนภาษาอังกฤษให้แตกฉานลึกซึ้ง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนไทย

6. ถ้าคนไทยไม่คิดที่จะขวนขวายหาความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ก็เท่ากับปิดหูปิดตาปิดปากตัวเอง จะทำให้ประเทศไทยมืดมัวล้าหลังอยู่อย่างเดิม

7. ถ้าคนไทยรู้ภาษาต่างประเทศอย่างแพร่หลายและอยู่ในขั้นใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจังเต็มที่ วิทยาการในโลกนี้ไม่ว่าเจริญรุดหน้าไปมากแค่ไหน คนไทยก็สามารถติดตามศึกษาได้ทันแก่กาลเวลา ไม่ล้า-

[1] *Ph.D., สำนักภาคเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000*

หลังและสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาชาติได้รวดเร็ว ตำรับตำราก็จะมีการแปล เรียบเรียงเผยแพร่เป็นภาษาไทยมากขึ้นตามลำดับ

8. วิชาหนังสือไทยนั้น เมื่อรู้ดีแล้วพอทำการได้จริงอยู่ แต่เมื่อไม่รู้หนังสืออังกฤษด้วยแล้วจะรู้สึกคับแคบใจเมื่อภายหลังเพราะเหตุว่าตำรับตำราวิชาการต่างๆ ที่เขาลงพิมพ์ไว้เป็นภาษาต่างประเทศมีภาษาอังกฤษเป็นต้น มากมายหลายหมื่นหลายแสนฉบับ การที่จะร่ำเรียนให้รู้วิชาการต่างๆ ในเวลานี้ต้องอาศัยอ่านภาษาอังกฤษ. . .” (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่นักเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย พ.ศ. 2433)

9. นอกจากนี้ นักจิตวิทยาทางภาษาศาสตร์ได้ค้นคว้า และสรุปออกมาแล้วว่า คนที่รู้มากกว่าหนึ่งภาษามีโอกาสได้พัฒนามันสมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาได้มากกว่า คนที่พูดอยู่ภาษาเดียวและชี้ให้เห็นว่า คนที่พูดได้หลายภาษานั้น จะมีความคล่องแคล่วในการใช้คำพูดและความสามารถคิดในเรื่องภาษาในส่วนที่เป็นนามธรรมได้ลึกซึ้งว่าคนที่รู้เพียงภาษาเดียว แน่นอนที่เราเห็นกันอย่างชัดๆ ก็คือคนที่เก่งหลายภาษามีโอกาสหารายได้เร็วกว่าและมากกว่าคนที่เก่งอยู่ภาษาเดียวคือภาษาแม่ของตัวเอง แต่เพียงเหตุผลที่ว่าการเรียนภาษาต่างประเทศคือ การขยายข่ายความสามารถของมันสมองและจิตใจของเราเพียงอย่างเดียวก็น่าจะเป็นเหตุผลที่เพียงพอแล้วสำหรับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับคนไทย

เรียนภาษาอังกฤษอย่างไรจึงจะได้ผล

แม้การรู้ภาษาต่างประเทศเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างสลับซ้อนยุ่งยากและยาวนาน เนื่องจากขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น

1. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ภาษา เช่น พ่อแม่ ครู โรงเรียนและวัฒนธรรม

2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น อายุ เพศ ความถนัด แรงจูงใจ ความสนใจ และความพยายาม

3. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้สอน เช่น การเตรียมบทเรียน วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ

4. กระบวนการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร วิธีการ สื่อการเรียนการสอน การทดสอบและการประเมินผล

5. นโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมุ่งไปในด้านใดและเน้นหนักเรื่องใดเป็นต้น (ปัจจุบันรัฐบาลไทยสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศเพื่อนบ้าน และภาษายุโรป)

แต่คำแนะนำต่อไปนี้น่าจะช่วยให้คนไทยที่ไม่เกิดหรือเรียนภาษาอังกฤษในต่างประเทศตั้งแต่อายุยังน้อย เรียนภาษาอังกฤษอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ :

1. ความตั้งใจเอาจริงเอาจังอย่างต่อเนื่อง การเรียนภาษาต่างประเทศนั้น มีส่วนทำให้ผู้เรียนเบื่ออยู่ตรงที่ว่าเราต้องท่องมากมาย *ยิ่งรู้มาก ก็ยิ่งรู้ว่าตัวเองรู้น้อย* อย่าเพิ่งท้อแท้เสียก่อน พยายามฝึกฝนค้นคว้าต่อไปอย่าได้หยุดเสียก่อนจะบรรลุเป้าหมาย หลักอิทธิบาทของพระพุทธเจ้า คือ **ฉันทะ** (ความพอใจ) **วิริยะ** (ความมุมานะพยายาม) **จิตตะ** (ความเอาใจใส่) และ**วิมังสา** (การคิดใคร่ครวญ ทบทวน หาเหตุและผล) ยังใช้ได้ดีเสมอ ไม่มีข้อจำกัด

2. พยายามใช้ภาษาต่างประเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ *การเรียนภาษาอังกฤษนั้นก็เพื่อจะนำไปใช้* เราจะใช้ได้ดีก็ต่อเมื่อ เราได้ใช้อยู่บ่อยๆ ถึงแม้ว่าเราจะมีความรู้ในภาษาต่างประเทศเพียงเล็กน้อยในตอนต้น ถ้าเราใช้มันอยู่เสมอ ความรู้ของเราก็จะแน่นแฟ้นและโอกาสที่จะใช้ภาษาต่างประเทศได้ คือ

2.1 การอ่าน จงพยายามอ่านหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศให้มาก ในขั้นต้นควรจะอ่านเรื่องที่ง่ายและสั้น แล้วค่อยอ่านเรื่องยาว และยากขึ้นตามลำดับ

2.2 การฟัง จงหาโอกาสฟังให้มาก โดยฟังจากวิทยุ ทีวี วิดีโอ ภาพยนตร์ ในสมัยนี้ภาษาอังกฤษแพร่หลายมาก ถ้าจะหาโอกาสฟังจริงๆ ย่อมไม่ยากนัก ในตอนต้นเราอาจจะฟังไม่เข้าใจ แต่เมื่อได้หัดบ่อยๆ เข้าเราจะฟังเข้าใจเพิ่มขึ้นมาเอง

2.3 การเขียน การเขียนเรื่องราวเป็นภาษาต่างประเทศ จะช่วยให้ท่านเข้าใจภาษาต่างประเทศได้ดีขึ้น ในขั้นต้นเราควรจะหัดเขียนใจความสั้นๆ เมื่อเขียนเสร็จแล้วควรขอให้ผู้รู้ตรวจ หรือลองตรวจสอบดูกับตำราภาษาต่างประเทศ

2.4 การพูด การที่เราได้พูดภาษาต่างประเทศบ่อยๆ จะช่วยให้เราเรียนได้ง่ายขึ้น ถ้ามีโอกาสจงหัดพูดทันที อย่ามัวแต่อาย เพราะความอายหรือการขาดความมั่นใจเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

3. หัดคิดเป็นภาษาต่างประเทศ การที่เราจะใช้ภาษาต่างประเทศได้ดีเราจะต้องคุ้นกับภาษานั้นถึงขนาดคิดเป็นภาษานั้นได้ อย่าพยายามแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ จงหัดคิดเป็นภาษานั้นๆ ในขั้นต้นเราควรจะใช้ประโยคง่ายๆ เช่น "I am a boy" หรือ "She is a girl" , "This is a dog", :That is a cat" เป็นต้น ต่อไปก็หัดคิดเรื่องหรือประโยคที่ยากๆ เช่น "I am the architect of my life", "Both hell and heaven exist in your mind", "Philosophy is a search for higher knowledge" เป็นต้น

4. พยายามใช้พจนานุกรมภาษานั้นๆ ในตอนต้นเราอาจมีความจำเป็นต้องใช้พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย หรือไทย-อังกฤษ เมื่อเราอ่านออกได้มากพอสมควร แล้วเราควรจะลดการใช้พจนานุกรมสองภาษาลง และหันมาใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษล้วนๆ เมื่อลงมือใช้พจนานุกรมนี้ใหม่ๆ เราอาจจะได้ความลำบากในการค้นคำศัพท์ อย่าเพิ่งท้อแท้พยายามต่อไปไม่นานนักก็จะคุ้น และจะมีความรู้ภาษาต่างประเทศได้ดีขึ้น

5. อ่านเรื่องที่เราทราบดีอยู่แล้วจากบทความที่เป็นภาษาต่างประเทศ จงอ่านเรื่องเหล่านั้นดูจะเห็นว่าเราเดาเรื่องออกทั้งๆ ที่ไม่รู้จักศัพท์ที่ใช้ทั้งหมด อีกอย่างหนึ่งการอ่านเรื่องชนิดนี้จะทำให้เราทราบซึ้งในภาษาต่างประเทศได้เร็วขึ้น

6. หลีกเลี่ยงการแปล การเรียนโดยการแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ทำให้เรียนได้ช้า เพราะลักษณะของภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศนั้นแตกต่างกัน ถ้าเราพยายามแปลกลับไปกลับมาแล้วโอกาสที่จะได้ใช้ภาษาต่างประเทศล้วนๆ ย่อมน้อยลง เพราะมัวแต่พะวงเรื่องการแปล

7. ท่องจำให้มาก วิธีการเรียนภาษาต่างประเทศให้ได้ผลดีนั้นหลีกเลี่ยงการท่องจำไม่พ้นจงอย่าลืมที่นักปรัชญาโบราณสอนไว้ว่า **ความจำเป็นพื้นฐานของความรู้ทั้งหมด หากไม่มีความจำเสียแล้วเราจะเรียนรู้อะไรไม่ได้เลย** เวลาท่องเราควรจะท่องเป็นประโยค ไม่ควรท่องเป็นคำๆ การท่องทั้งประโยคจะได้ผลสองอย่าง คือ

7.1 ทำให้การท่องมีความหมายและสนุกมากขึ้น

7.2 ท่านจะได้การฝึกผูกประโยคภาษาต่างประเทศไปด้วยในตัว

8. เรียนรู้และฝึกด้วยวิธีการหลายๆ อย่าง ทักษะในด้านภาษามีทั้ง การพูด การฟัง การเขียน และการอ่าน เวลาเรียนภาษาต่างประเทศต้องใช้ทักษะทั้ง 4 นี้ อย่าเรียนโดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่งแต่เพียงวิธีเดียว จะทำให้ทักษะทางภาษาของเราจำกัด และทำให้การศึกษาในขั้นต่อไปลำบาก

9. หมั่นทบทวนความรู้ที่เรียนมาและค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ

10. คิดค้นหาวิธีการหรือสูตรใหม่ๆ ในการเรียนภาษาต่างประเทศ เช่น สูตร ทฤษฎีสัมพัทธ์ $E = MC^2$ ของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ซึ่งเดิมมีความหมายว่า

E = Energy (พลังงาน)

M = Mass (มวลสาร)

C = Speed of Light (ความเร็วของแสง)

เราสามารถที่นำมาดัดแปลงเสียใหม่ เป็นสูตรทฤษฎีสัมพัทธ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ $E = M^3C^3$ โดยให้ค่า

E = English (ภาษาอังกฤษ)

M = Memorize (จดจำ), Manage (การจัดการ) และ Master (ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว)

C = Converse (สนทนา) Control (ควบคุม) Complete (ทำให้สมบูรณ์ครบถ้วน) เป็นต้น

เคล็ดลับการเรียนภาษาต่างประเทศให้ประสบผลสำเร็จ

1. ต้องคิดเสมอว่าฉันทำได้
2. ตั้งเป้าหมายในการเรียนให้ชัดเจน
3. อย่ากังวลว่าตัวเองเรียนไม่เก่ง
4. อยากเก่งต้องสู้
5. ค้นหาการเรียนที่เป็นแบบฉบับของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องลอกเลียนคนอื่นเสมอไป
6. ใช้สมองอย่างสมดุล
7. อย่ายึดติดรูปแบบของภาษาแม่จนเกินไป
8. จำไว้เสมอว่าข้อผิดพลาดเป็นบทเรียนที่ดี
9. เข้าเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มสาขาภาษาที่ตัวเองสนใจ
10. เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
11. เล่นเกมส์การเรียนภาษา
12. ใช้มุมมองที่กว้าง อย่าเสียเวลากับรายละเอียดปลีกย่อยมากจนเกินไป
13. เมื่อมีโอกาสต้องใช้ภาษาที่เรียนมาให้ได้

หวังว่าคำแนะนำต่างๆ ที่นำมาเสนอเพื่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศข้างบนนี้ คงจะอำนวยประโยชน์ให้แก่คนไทยที่สนใจ และกำลังจะสนใจเอาจริงเอาจังกับการเรียนภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส หรือ เยอรมัน บ้างไม่มากก็น้อย แต่ขออย่าได้ลืมพุทธภาษิต ที่ว่า "**อตตาหิ อตตโน นาโถ** - เราต้องช่วยตัวเราเอง" ก็แล้วกัน เพราะการเรียนรู้ทุกอย่างมักจะเริ่มต้นและจบลงที่ตัวผู้เรียนเองเสมอ

บรรณานุกรม

กนิษฐา วณิเกียรติ (ผู้แปลและเรียบเรียง), (2536). เคล็ดลับในการเรียนภาษา. กรุงเทพ : ดวงกมล

ทีมการศึกษา, (2535). "วิชาภาษาอังกฤษ จุดบอดตลอดกาล" ไทยรัฐ (14 มกราคม 2535) : หน้า 8

สมศีล ฌาณวังศะ. (2533). "การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ : จุดบอดในระบบการศึกษาไทย" มติชน สุดสัปดาห์ (ปีที่ 11 ฉบับที่ 531) : หน้า 22-23

ศักดิ์สิทธิ์ แสงบุญ (2534). "ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ปัญหาที่ใคร ปัญหาอะไร", วารสารธรรมศาสตร์ (ปีที่ 17 ฉบับที่ 3) : หน้า 116-122

Einstein, Albert. (1989). Ideas and opinions. New Delhi: Rupa & Co.

Krashen, Stephen. (1981). Second language acquisition and second language learning. Oxford: Pergamon Press.

Kutash, George. (1990). How to learn a foreign language. Sydney: John Ferguson.

Pinyonatthagarn, Dhirawit. (1995). Thai and English: A Case study of linguistic influence. A paper presented at 20th Annual Conference on Language and Prejudice, Applied Linguistics Association of Australia, 26-29 September 1995, Australian National University, Canberra, Australia.

Spolsky, Bernard. (1990). Conditions for second language learning: Introduction to general theory. Oxford: Oxford University Press.